

prof. UG dr hab. Marek Stażewski

1. Przedmiot: **HISTORIA USTROJU ADMINISTRACYJNEGO ZIEM
POLSKICH XIX-XX W.**

specjalizacja archiwalna II r., semestr 3, studia stacjonarne

2. Ilość godzin: 30 godz.

3. Forma zajęć: wykład

4. Wykaz realizowanych tematów i literatura:

A/ Wykaz tematów.

- Rys rozwoju nowożytnej administracji w Europie XVIII w.
- Reformy administracji w państwie polskim w drugiej połowie XVIII w.
- Administracja ziem polskich pod zaborami do 1807 r.
- Administracja w Księstwie Warszawskim
- Administracja w Królestwie Polskim
- Administracja na ziemiach zaboru austriackiego
- Administracja ziem zaboru pruskiego
- Administracja ziem polskich pod okupacją niemiecką i austriacką w czasie I wojny światowej
- Administracja Drugiej Rzeczypospolitej
- Administracja okupowanych ziem polskich w czasie II wojny światowej
- Administracja w Polsce w latach 1944-1989

B/ Literatura do egzaminu

1. Podręczniki (do wyboru)

- J.Malec, D.Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003
- W.Witkowski, *Historia administracji w Polsce 1764-1989*, Warszawa 2007

2. Literatura uzupełniająca

a/ Opracowania ogólne:

- A. Ajnenkiel, *Administracja w Polsce. Zarys historyczny*, Warszawa 1977
- J. Bardach, B. Leśnodorski, M. Pietrzak, *Historia ustroju i prawa polskiego*, Warszawa 1993
- S. Grzybowski, *Dzieje prawa*, Wrocław 1981

- H. Izdebski, *Historia administracji*, Warszawa 1984
- J. Starościak, *Zarys nauki administracji*, Warszawa 1971

b/ Pozostałe

- *Archiwum Państwowe w Gdańsku. Przewodnik po zasobie do roku 1945.* oprac. C. Biernat, Warszawa 1992
- T. Cieślak, *Pomorze Wschodnie w XIX i XX wieku ze specjalnym uwzględnieniem podziałów administracyjnych*, Olsztyn 1966
- M. Dereszyńska - Romaniuk, *Kancelaria Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego w Toruniu w latach 1919-1939*, Warszawa 1998
- J. Gaul, *Kancelaria Generalnego Gubernatorstwa Wojskowego w Lublinie 1915-1918*, Warszawa 1998
- A. Gulczyński, *Ministerstwo byłej dzielnicy pruskiej (1919-1922)*, Poznań 1995
- P. Gut, *Organizacja sądownictwa w pruskiej prowincji Pomorze w latach 1806/1808-1848-1849*, Szczecin 2002
- *Historia Pomorza*, t. III, IV
- M. Hładij, D. Malec, J. Malec, Z. Zarzycki, *Historia administracji wybór źródeł*. Pod red. J. Malca, Kraków 2002
- W. Kwiatkowska, *Kancelaria Ewangelickiego Kościoła Unijnego w Prusach Zachodnich w latach 1817-1920 i pozostałe po niej akta*, Toruń 2006
- S. Salmonowicz, *Prusy. Dzieje państwa i społeczeństwa*, Poznań 1987
- M. Stelmach, *Kancelaria pruskich urzędów administracji państwowej na przykładzie rejencji w latach 1808-1945*, Szczecin 1981
- *Straty bibliotek i archiwów warszawskich w zakresie rękopiśmiennych źródeł historycznych, t. II, Archiwa porozbiorowe i najnowsze*, Warszawa 1956
- J. Wąsicki, *Ziemie polskie pod zaborem pruskim. Wielkie Księstwo Poznańskie 1815-1848. Studium historycznoprawne*, Warszawa-Poznań 1980

prof. UG dr hab. Marek Stażewski

1. Przedmiot: **TEORIA I METODYKA ARCHIWALNA**

specjalizacja archiwalna II r., semestr 3-4, studia stacjonarne

2. Ilość godzin: **45 godz.**

3. Forma zajęć: **wykład**

4. Wykaz realizowanych tematów i literatura:

a/ Wykaz tematów.

- Archiwistyka jako dyscyplina naukowa, zarys rozwoju.
- Ogólna charakterystyka polskiej literatury archiwalnej (klasyfikacja, tematyka).
- Przedmiot i zakres archiwistyki.
- Archiwa i służba archiwalna w Polsce, ich rola, funkcje i organizacja.
- Klasyfikacje dokumentacji i ich znaczenie w archiwistyce.
- Proces archiwotwórczy – etapy – charakterystyka z punktu widzenia zagadnień archiwistyki
- Charakterystyka funkcji nadzoru nad narastającym zasobem archiwalnym.
- Problematyka gromadzenia – struktura zasobu archiwalnego w Polsce.
- Zasady kierujące rozmieszczeniem zasobu – zasada przynależności terytorialnej i zasada poszanowania historycznie narosłego zasobu.
- Problematyka oceny wartości dokumentacji (cel wartościowania, kryteria oceny, uwarunkowania, sposoby i metody selekcji)
- Problematyka porządkowania zasobu w archiwach – zakres, podstawowe zasady i uwarunkowania.
- Zasada przynależności zespołowej – jej stosowanie i efekty.
- Rodzaje zespołów archiwalnych.
- Kryteria wyodrębniania zespołów.

- Problem struktury wewnętrznej zespołów archiwalnych – znaczenie, rodzaje stosowanych układów, elementy składowe.
- Metody porządkowania i warunki ich stosowania.
- Problematyka udostępniania zasobu – cele , warunki, formy udostępniania.
- Struktura systemu informacji archiwalnej.
- Cele, uwarunkowania, etapy opracowania zasobu w archiwach.
- Metodyka opracowywania zasobu staropolskiego - dokumenty, pieczęcie, księgi wpisów, akta luźne.
- Metodyka opracowywania materiałów z XIX-XX w. (akt spraw).
- Metodyka opracowywania materiałów pozaaktowych – dokumentacja kartograficzna, techniczna, fotografie, filmy, nagrania.

B/ Literatura

a/ Literatura obowiązkowa.

- C. Biernat, *Problemy archiwistyki współczesnej*, Warszawa 1977
- Halina Robótka, Bohdan Ryszewski, Andrzej Tomczak, *Archiwistyka*. Warszawa 1989
- *Metodyka pracy archiwalnej*, pod red. S. Nawrockiego i S. Sierpowskiego, Poznań 1992, 1998
- H. Robótka, *Metodyka archiwalna. Opracowanie dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, technicznej, audiowizualnej (fotografii, filmów i mikrofilmów, nagrań)*, Toruń 1988
- B. Ryszewski, *Archiwistyka. Przedmiot, zakres, podział. (Studia nad problemem)*, Warszawa-Poznań 1972, ss. 105 [Roczniki Tow. Nauk. w Toruniu, R. 76, z. 2]

b/ Literatura uzupełniająca.

- B. Ryszewski, *Problemy i metody badawcze archiwistyki*, Toruń 1985
- A. Tomczak, *Główne etapy rozwoju archiwistyki polskiej*, [w:] *Historia i współczesność*, Warszawa 1987
- C. Biernat, *Zasada przynależności zespołowej (geneza, wykładnia, uwarunkowania)*, [w:] *Historia i współczesność*, Warszawa 1987
- K. Konarski, *Podstawowe zasady archiwistyki*, „Archeion” t. XIX-XX, 1951 r.

- J. Prażak, *Tak zwana wolna zasada proveniencji*, /przekł. Z. Kolankowskiego/ „Archeion” t. 27, 1957
- K. Arłamowski, *Archiwistyka, jej natura i definicja*, „Archeion”, t. 53, 1970 r.
- K. Arłamowski, *Szczątki i fragmenty zespołów, teoria i metoda ich opracowania archiwalnego*, „Archeion”, t. 51, 1969
- S. Nawrocki *Zagadnienie metod badawczych i metodologii w archiwistyce*, „Archeion”, t. 69, 1979
- S. Nawrocki, *Rozwój polskiej teorii archiwalnej*, „Archeion”, t. 98, 1997
- I. Radtke, *Zagadnienie zespołów złożonych i sukcesji akt w aktach administracji państwowej XIX i XX w.*, „Archeion”, t. 33, 1960
- I. Radtke, *Pojęcie zespołu w praktyce archiwalnej (granice współczesnych zespołów akt)*, „Archeion”, t. 56, 1971
- W. Zyśko, *Zagadnienie opracowywania zespołów otwartych*, „Archeion”, t. 41, 1964
- R. Piechota, *Pomoce archiwalne – stan obecny i perspektywy*, „Archeion” t. 67, 1979
- A. Tomczak, *Archiwalna zasada pertynencji terytorialnej a rozmieszczenie zasobu w archiwach polskich*, „Archeion”, t. 67, 1979
- M. Husarska, I. Sadurska, *Konserwacja zbiorów archiwalnych i bibliotecznych*, Warszawa 1968.
- J. Wiśniewski, *Archiwalia w bibliotekach i muzeach*, Poznań 2000
- S. Nawrocki, *Tezaurus archiwistyki*, Warszawa 1984
- *Bibliografia archiwistyki polskiej do roku 1970*. /Jan Pakulski, Regina Piechota, Bohdan Ryszewski/, Warszawa 1984
- „Archeion” – dodatek do tomu 100 – Bibliografia zawartości tomów 1-100, Warszawa 2000

Polski Słownik Archiwalny, pod red. Wandy Maciejewskiej, Warszawa 1974

- *Elseviers Lexicon of archive terminology*, Amsterdam-London-New York 1964
- *Dictionary of archival terminology, english and french with equivalentents in dutch, german, italian, russian and spanish*. München - New York – London – Paris 1984
- *Lexicon. Archivwesen der DDR*, Berlin 1976
- *Archiwa. Przepisy prawne*. Wybór i opracowanie Jerzy Góral, Toruń 2001
- *Zbiór przepisów archiwalnych wydanych przez naczelnego dyrektora archiwów państwowych w latach 1952-2000*. Wybór i opracowanie M. Tarakanowska i E. Rosowska, Warszawa 2001